

עמ"ת 44380/01/18 - מדינת ישראל - ע"י לבנת רחמים בנוני נגד עמית אמסלם (עציר) - בעצמו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עמ"ת 44380-01-18 מדינת ישראל נ' אמסלם(עציר)
תיק חיצוני: 404090/2015

בפני	כבוד השופטת יעל רז-לוי
העוררת	מדינת ישראל - ע"י לבנת רחמים בנוני
נגד	עמית אמסלם (עציר) - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד ארז שלו
המשיב	

החלטה

רקע וההליכים בבית המשפט קמא

בפני ערר המדינה על החלטת בית משפט השלום (כב' השופטת הבכירה ש. שטרית) אשר הורתה על שחרורו של המשיב בתנאי מעצר בית מלא ובפיקוח מעצרים של שירות המבחן.

כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של גידול, ייצור והכנת סמים מסוכנים עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] תשל"ג-1973 (להלן: "פקודת הסמים"), החזקה ושימוש בסמים שלא לצריכה עצמית עבירה לפי סעיף 7(א) + 7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים והחזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 10 רישא לפקודת הסמים המסוכנים.

על פי האמור בכתב האישום ביום 2.12.17 ובשלושת החודשים עובר לתאריך זה גידל המשיב בדירתו סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 15.6 ק"ג נטו, כאשר בדירתו החזיק המשיב בסם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 4.65 ק"ג ארוז בשתי שקיות ואקום שלא לצריכתו העצמית.

עוד עולה מכתב האישום ואף מחומר המצוי בתיק החקירה, כי בדירה בה גודלו הסמים היו שנאים, מפוחים, צינורות וחומרי דישון אשר שימשו אותו לגידול הסמים.

בד בבד להגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים ובמסגרת הליך זה הורה בית המשפט על הגשת תסקיר שירות המבחן.

בעניינו של המשיב הוגשו שני תסקירים של שירות המבחן. בתסקיר הראשון מיום 6.1.18 לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחרורו של המשיב לחלופת מעצר בבית הוריו. שירות המבחן ציין כי הוא מתרשם שמדובר במשיב אשר לו מעורבות קודמת בפלילים זאת כאשר יש כנגדו שני תיקים המתנהלים בבית משפט במקביל, שם המליץ שירות המבחן על צו של"צ - כאשר בינתיים נידון המשיב בתיקים, זאת עוד בטרם החלטת בית המשפט קמא. שירות המבחן ציין, כי ברקע למעורבותו השולית הקודמת בעיית התמכרות לחומרים אשר לא טופלה והרקע למעצרו הנוכחי התמכרות להימורים ממנה נוצר לו חוב בסכומים משמעותיים. עוד ציין שירות המבחן כי קיים פער בין תפיסתו החיובית הנורמטיבית לבין התנהלותו בפועל ובשים לב לנטייתו ההתמכרותית, המענה העשוי לצמצם את הסיכון במקרה זה הינו במסגרת סגורה ואינטנסיבית בתחום ההתמכרויות.

שירות המבחן ציין, כי באשר לבני המשפחה שהוצעו כחלופת מעצר הרי אין המדובר בחלופה מתאימה, זאת אף בשים לב לצורך הטיפולי כאמור ואף לאור העובדה כי הם אינם מכירים בבעיית ההתמכרות להימורים עליה הצביע המשיב, ואינם רואים צורך או נזקקות לעזרה מקצועית בתחום זה. מכאן לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחרור לחלופה האמורה.

בית המשפט קמא לאחר קבלת תסקיר ציין, כי הוא אינו רואה מקום להרים ידיים ולהורות על מעצרו של המשיב ומצד שני אין מקום לשחרורו ללא שילובו בהליך טיפולי. מכאן ביקש להורות על הגשת תסקיר משלים במסגרתו תבחן אפשרות שילוב המשיב במסגרת יום טיפולית כמו למשל בית חוסן.

בתסקיר המשלים שהוגש ביום 15.1.18, ציין שירות המבחן כי לאור בקשת בית המשפט יצר קשר עם היחידה להתמכרויות באשקלון כדי לבחון אפשרות השתלבותו במסגרת טיפול זו. צוין כי הטיפול באותה מסגרת הינו מידי יום במשך 5 ימים בשבוע עד שעת צהריים וכי כדי לבחון את התאמתו של מטופל הטיפול יש לערוך תהליך אבחון ראשוני שכולל מספר פגישות אבחון ובדיקות שתן ובסיומו מתקיימת ועדה שמטרתה לבנות תכנית טיפול מתאימה. על כן כדי לבחון את אפשרות שילובו של המשיב באותה יחידה, עליו בשלב ראשון להשתחרר ממעצר.

שירות מבחן ציין כי הוא חוזר על הערכתו והמלצתו לפיה המענה המתאים למשיב הינו קהילה טיפולית סגורה מהנימוקים שצוינו בתסקיר הקודם. אך עם זאת במידה ובית המשפט יראה לנכון לאפשר לו להשתלב בתוכנית המוצעת, מומלץ כי ישתחרר למעצר בבית אמו ולאחר סיום האבחון לגיבוש תכנית הטיפול ניתן יהיה להגיש תסקיר משלים בעניינו.

מכאן הערר שבפני.

המדינה טוענת כי לא היה מקום להורות על שחרורו של המשיב, שכן מעיון בתסקירי המעצר אנו למדים על נטייה התמכרותית עמוקה של המשיב לסמים ולהימורים; כי המשיב הורשע כשבוע טרם מתן ההחלטה בעבירה של החזקת סם לשימוש עצמי; כי שירות המבחן עצמו סבר כי נוכח עליית המדרגה בעבירות הסמים ומכלול הנסיבות איון המסוכנות יהיה רק בקהילה טיפולית סגורה אליה סירב המשיב בתוקף. בית המשפט קמא רתם את העגלה לפני הסוסים שכן לאחר שהורה לשירות מבחן לבדוק אפשרות של שילוב במרכז יום, כאשר השאלה היא אם ישולב באותו מרכז יום או לא, תיבחן רק לאחר שחרורו. למעשה אין כל מענה בהחלטת השחרור לאפשרות שהוא לא ייקלט באותה מסגרת פתוחה.

עוד נטען כי גם מבחינה ראייתית אין בסיס למסקנת בית המשפט כי מדובר ב"קוף" שלקח על עצמו עבירות סמים שכן המשיב נצפה יוצא ונכנס לדירה ונתפס כשבאמתחתו מפתחות הדירה, ואף ציין כי השכיר את הדירה במיוחד לצורך גידול הסמים.

ב"כ המשיב ביקש לדחות את הערר. בטעונו הדגיש כי בית משפט קמא נתן החלטה מנומקת ובה ארבעה טעמים עליהם ביסס את החלטת השחרור. בית המשפט לא התעלם מאף נתון שהוזכר ע"י המדינה, התרשם מהמשיב, התרשם מהערבים ומצא לנכון להורות על שחרורו.

הודגש כי התכנית הטיפולית המוצעת במרכז יום הינה תכנית מצוינת ולמעשה ניתן לראותה כחלק מתנאי השחרור שנקבעו ע"י בית משפט קמא. ובמידה והמשיב לא ישתלב בה יהיה בכך

הודגש, כי מדובר במשיב צעיר ובית המשפט הדגיש שאין לו מעורבות בעולם הסמים והתוכנית שהוצעה מתאימה לצרכיו.

דין

לאחר שבחנתי טענות הצדדים ועיינתי אף בתיק החקירה, מוצאת אני כי דין הערר להתקבל וכי יש להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

בית המשפט העליון חזר וציין ביחס לעבירות סמים כי:

"...בעבירות סמים לגביהן נקבעה חזקת מסוכנות סטוטורית בסעיף 21(א)(ג)(3) לחוק המעצרים, כך שמעצר הוא הכלל וחלופת מעצר היא החריג. על מנת לחרוג מהכלל יש להצביע על נסיבות מיוחדות (ראו, לדוגמה, בש"פ 1567/12 אוראל כהן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 8 והאסמכתאות הרבות שם (7.3.2012); בש"פ 5836/12 ראיד אמארה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] [9.8.2012]..". [בש"פ 490/17 דוד בלחטן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.1.2017); ראה גם: בש"פ 4305/09 חרבאוי נ' מ"י [פורסם בנבו] (25.05.09))."

עוד יצוין כי קיימת עליה משמעותית בשכיחותן של עבירות, כפי בענייננו, הקשורות לקיומה של מעבדת סמים בבית. עבירות אלו קלות באופן יחסי לביצוע ופעמים רבות מבוצעות ע"י אנשים נורמטיביים לכאורה. מדובר בעבירות שלא קל לאתרו ואף רווח כספי משמעותי גלום בהן. עבירות אלו דורשות תכנון, משאבים כספיים, רכישת ציוד ושכירת דירה כפי שהיה בענייננו, דבר המעיד על מעורבות ופעילות משמעותית בתחום זה ויש לו אף השלכה על שאלת המסוכנות.

במקרה דנא - המשיב לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה ביחס לעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. כתב האישום מצוין בבירור כי המשיב הוא שגידל בדירה בבאר-שבע סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 15.6 ק"ג וכן החזיק סם מסוכן נוסף במשקל של כ- 4.5 ק"ג מחולק לשתי שקיות וכאשר בדירה שימשו אותו לגידול הסם שנאים, מפוחים ולמעשה מדובר מהתמונות בבית גידול שהוכן במיוחד לצורך כך בצורה שנראית מקצועית ומיועדת לגידול "מיטבי" הקנביס.

המשיב באמרותיו במשטרה מצוין, כי הוא זה שהשכיר את הדירה למטרה של גידול מריחואנה; כי הוא זה שקנה את הציוד והזמין אותו, וכי הוא תכנן לגדל את הסמים ולמכור אותם שכן נקלע לחובות בשנים האחרונות. המשיב אף ציין כי הוא לקח הלוואה כדי לשלם עבור שכר הדירה וכן לרכוש את הציוד, וכי הרעיון לגדל את הסמים ולהתפרנס מכך היה

שלו. אכן המשיב ציין כי הוא לא קשור לאף אחד אחר ואילו כפי שצוין בהודעת הערר, המידע המודיעיני הקיים בחומר חקירה אינו נוקב בשמו של המשיב.

עדיין אין בכך כדי להוביל למסקנת בית המשפט בהחלטתו, כי המשיב הופעל ע"י אחרים, וכי המדובר למעשה במי ששימש בעגת העבריינים כ"קוף". אדגיש בעניין זה כי בהחלטת בית המשפט לא מצוין על סמך אלו ראיות בחומר חקירה אנו למדים כי המשיב שימש כקוף. ויודגש, ואף אם הופעל ע"י אחרים, דבר שאף לו כאמור לא מצאתי בסיס מוצק בחומר הראיות, עדיין אין בכך כדי לומר שהמדובר ב"קוף", דבר המסיר כביכול מן המשיב חלק ארי מהאחריות למעשים, ללא הצדק לכך.

מכאן סבורה אני שטעה בית המשפט כאשר ציין, כי הטעם ראשון, גם אם לא עיקרי, לשחרורו של המשיב נעוץ בשאלת חלקו, מעמדו ומעורבותו בתחום גידול הסמים. גם אם המשיב לא היה מעוניין לפרט ולתאר את כל התהליך של גידול הסמים, וגם אם המשיב לא פעל לבדו הרי המשיב לא מספר כלל עם מי פעל. בנסיבות אלו, אין לזקוף את הדבר לזכותו באופן שיקבע, ולו לכאורה, כי מעורבותו נמוכה, וזאת בעוד הוא עצמו מצוין כי את הדירה הוא שכר, את הציוד לגידול הסמים הוא הזמין וכיוצא באלו.

זאת ועוד, גם אם נניח, כפי שהניח בית המשפט קמא, שהמשיב הופעל ע"י אחרים וגידל את הסמים כדי לכסות על חובו, עדיין אין בכך כדי להפחית מעצמת מעורבותו בעבירות המיוחסות לו, או להפחית מעצמת מסוכנותו. נהפוך הוא, שעה שהמשיב בשל אותם חובות שנוצרו בהימורים מגדל סמים בהיקף ובאופן האמור כדי לכסות על אותם חובות ומשאותה התמכרות להימורים לא נפתרה ואותם חובות לא נגזזו, מסוכנותו נותרת בעינה בעוצמה גבוהה, בכך יש טעם הפועל כנגד שחרורו.

אף ביחס לטעם השני שציין בית המשפט קמא המצדיק את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר, הרי אף בו טמון קושי. שכן בית המשפט ציין כי המשיב נעדר עבר פלילי והגם שיש שני תיקים בעבירות סמים שלא לצריכה עצמית העומדים כנגדו הרי אלו רחוקים ואין בהם כדי להצביע על מעורבות עמוקה בתחום הסמים. לטעמי, התמונה שונה שכן מקום בו המשיב מבצע עבירת סמים חמורה יותר, בשעה שבמקביל מתנהל כנגדו הליך פלילי בגין כתב אישום בעבירות סמים ובמסגרתו הוא אף מוסר בדיקות שתן ולכאורה משתקם ומשתף פעולה עם שירות המבחן, הרי בפנינו נסיבה לחומרה. שכן העובדה שהוא ממתין לגזר דינו בתיקים האמורים, לא הרתיעה אותו מביצוע העבירות כאן. אציין כי כך ראה זאת גם שירות המבחן אשר ציין בתסקירו, כי למשיב שני תיקים על עבירות סמים אשר מתנהלים במקביל, בהם המליץ שירות המבחן על ביצוע של"ץ והדיון יתקיים בקרוב.

אציין עוד, כי במועד בו ניתנה החלטת בית המשפט בעניינינו, כבר ניתן, נגזר דינו של המשיב בשני התיקים האמורים. משמע, המשיב כבר אינו נעדר הרשעות קודמות.

זאת ועוד - מתסקירי שירות המבחן עולה כי למשיב בעיה משמעותית של התמכרות להימורים ואף בעיה מסוימת בנושא הסמים. על כן שירות המבחן בתסקירו מיום 06.01.18 לא ממליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר בבית הוריו. שירות המבחן מצוין אף בעניין זה, כי הגם שהוא התרשם מבני משפחתו של המשיב כאנשים רציניים המבינים את האחריות המוטלת עליהם, הרי לצד זאת הם אינם מעורבים בקשייו ובחיייו, אינם מכירים בבעיית ההתמכרות להימורים עליה הוא עצמו הצביע ואינם רואים צורך או נזקקות לעזרה מקצועית במסגרת ייעודית בתחום ההתמכרויות. לאור האמור שירות המבחן סבר כי בשל עומק התמכרותו של המשיב ורמת הסיכון העולה ממנו, המענה המתאים לצמצום הסיכון הוא שילובו בטיפול אינטנסיבי בתחום ההתמכרויות בקהילה טיפולית סגורה, אך המשיב סירב לכך. שירות המבחן

מצוין בסוף תסקירו, כי אם המשיב לא נכון לאותו הליך טיפולי, אין מקום לבוא בהמלצה לשחרורו.

בית המשפט קמא לאחר קבלת התסקיר האמור קיים דיון ומצא לנכון להורות לשירות מבחן שיבחן בין היתר אפשרות שילובו של המשיב במסגרת יום טיפולית. בתסקיר הנוסף שהוגש צוין כאמור כי לצורך שילובו של המשיב במרכז יום לטיפול בהתמכרויות עליו לעבור אבחון ולהתייצב למספר פגישות ולשם כך עליו להשתחרר ראשית ממעצר.

סבורה אני שאף בעניין זה טעה בית משפט קמא כאשר הורה על שחרורו של המשיב בטרם קיימת כל תכנית טיפולית לגבי, במיוחד לאור רמת הסיכון הגבוהה שקיימת במשיב, לאור העבירות המיוחסות לו ועל רקע נטיותיו ההתמכרויות כפי שמתואר לעיל. זאת בעוד ששירות המבחן באופן ברור בשני התסקירים אינו ממליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר בבית הוריו ומדגיש את הצורך בטיפול אינטנסיבי בקהילה סגורה כדי לנסות ולצמצם את הסיכון.

החלטת בית המשפט כיום אין בה מענה טיפולי הולם. שכן את התכנית במרכז היום ניתן יהיה לבחון רק אחרי שחרורו של המשיב ממעצר. למעשה לעת הזאת אין לדעת אם המשיב ימצא מתאים לאותה תכנית טיפול, מהי התכנית שתיבנה עבורו, אם בכלל, ויכול שהמשיב לא ימצא מתאים לטיפול במרכז יום שאולי גם שם יסברו גורמי הטיפול כי אין זו המסגרת המתאימה לו.

על כן נקודת המוצא עתה הינה, כי המשיב משתחרר נכון לעת הזו ללא כל תכנית טיפולית שכן זו אינה חלק מתנאי השחרור, אלא למעצר בית בבית הוריו, כאשר הבעייתיות בחלופה זו לאור עמדתם וחוסר הכרה בבעיה המרכזית של המשיב הובררה בתסקיר. משכך אין מקום להורות על שחרורו של המשיב שכן אין באותה חלופת מעצר כדי לאיין את מסוכנותו.

ברי כי שיקול הדעת הינו לבית המשפט והמלצת שירות המבחן הינה המלצה בלבד. עדיין מקום בו בית המשפט אינו מאמץ את המלצת שירות המבחן, עליו לנמק מדוע עשה כן. בענייננו בית המשפט נימק זאת בכך שהוא סבור שכיוון שלא מדובר במי שמכור לסמים, הרי אין הצדקה לשילובו בקהילה סגורה שמיועדת למקרים אחרים, קשים יותר (ראה עמ' 15 להחלטת בית המשפט קמא). לטעמי הדברים התמונה מעט שונה. שכן המדובר בנושא שהינו הערכה של רמת ההתמכרות ושל המסגרת הטיפולית המתאימה שיהיה בה כדי לאיין את הסיכון מהמשיב. בעניין זה יש מקום ליתן משקל משמעותי להמלצת שירות המבחן, אשר יכול לבחון את עניינו של המשיב לעומת מקרים אחרים, במיוחד כאשר שירות המבחן סבור שענינו של המשיב מחייב טיפול אינטנסיבי ומנמק זאת ברמת הסיכון הקיימת במשיב. .

זאת ועוד, בית המשפט גם בהחלטתו מיום 08.01.18 כאשר הוא מבקש משירות המבחן לבדוק בין היתר שילוב במרכז כמו בית חוסן, תוך שנתן דגש לטיפול בהתמכרות המשיב לסמים, ועל רקע זה גם סבר שאינו מתאים לקהילה מסוג זה המיועדת למקרים קשים יותר.

אלא ששירות המבחן מצוין בתסקירו כי לטעמו יש מקום לשלב את המשיב בקהילה טיפולית סגורה לטיפול בהתמכרויות ואין המדובר בסוג של קהילה המיועדת לטיפול בסמים דווקא. שכן שירות מבחן רואה את הבעייתיות בהתמכרותו של המשיב הן להימורים והן בתחום הסמים, אך הדגש לטעמי הינו בעניין ההתמכרות להימורים שהיא אף הבעיה שעמדה, גם בהתאם לגרסת המשיב, בבסיס העבירות שבוצעו לכאורה בענייננו.

אשר על כן סבורה אני שהמלצת שירות המבחן בדבר הצורך, למצער, בטיפול אינטנסיבי בקהילה סגורה מבוססת והיה מקום ליתן לה משקל.

לא נעלמה מעיני העובדה, כי המשיב בחור צעיר בגילו וכי כאמור במועד ביצוע העבירות היה נעדר הרשעות קודמות בתחום זה. עדיין במכלול נסיבות העניין, בשים לב לעבירות המיוחסות למשיב, המלמדות על מסוכנות גבוהה ונמנות על העבירות המצדיקות דרך כלל מעצר עד תום ההליכים, ומשהחלופה שהוצעה לשחרור לבית הוריו אין בה כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב, יש מקום לקבל את הערר ולהורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

במאמר מוסגר אציין כי היה והמשיב יראה לנכון לבחון את אפשרות עליה המליץ שירות המבחן של שילוב בקהילה טיפולית סגורה, יוכל ב"כ המשיב לחזור ולפנות בבקשה בעניין זה לבית משפט השלום.

ניתנה היום, ה' שבט תשע"ח, 21 ינואר 2018, בנוכחות
הצדדים.

יעל רז-לוי, שופטת